

Erbij zijn als iemand gecremeerd wordt

Notitie in Ruyslincks schriftje, 17 juni 1979.¹

Erbij zijn als iemand gecremeerd wordt. De man met de strooibus naar buiten zien komen en denken: dat is ie nu, daar zit een mens in. En omdat het een windstille dag is, verwaait het kleine wolkje as niet; het blijft zo'n beetje drijven, en zakt dan, troosteloos. Vooral troosteloos omdat er na een leven vol van twijfels aan dat ene niet langer getwijfeld wordt: er zeker van zijn dat de dood het onherroepelijke, definitieve einde is.

Leven naar dat tijdstip toe in die overtuiging, en bang zijn. Niet om het weggaan, het verdwijnen, het niet-meer-bestaan op de allereerste plaats, maar omdat het lot sinistere grappen met je uithaalt en je niet zomaar laat sterven, maar je eerst nog slaan kan met kwalen en pijn. Het afzichtelijke beeld voor ogen zien van de aftakeling, de lichamelijke ontluistering.² En ondertussen rond je kijken en wel moeten zien, elke dag scherper en met meer weezin, wat er allemaal schort aan de mens en aan het raderwerk waar hij in meedraait en dat hij de naam *samenleving* heeft gegeven, een veel te mooie naam voor een wereld waar smalend gelachen wordt om de enkeling, waarin macht en corruptie regeren, gangsters de dienst uitmaken, mensen hongerend aan hun eind komen, gefolterd worden en vermoord. Een onmenselijke mensenwereld die – niet eens de pas inhoudend aan de grens van het leed dat met rede begaafde wezens elkaar aandoen – de natuur schaamteloos verminkt en onschuldige dieren sadistisch kwelt en dood ...

Schrijvend doende blijven. Toch in altruïsme blijven geloven. Een zin als deze laten oplichten, als een ijl, aarzelend vlammetje in de holte van je hand: 'Een goed hart spreekt vele talen. Goedheid stoort zich niet aan éénrichtingsborden.'

Het ideaalbeeld van de wereld blijven zien maar evengoed de kloof, zich steeds verwijdend tussen die droom en de realiteit. Op handen gedragen worden door je lezers, die met zovelen zijn dat niemand je de vleierende kwalificatie betwist: topauteur in het Nederlandse taalgebied. Terugkijkend op je werk dat in Oost-Europa intens wordt gelezen, in Frankrijk integraal voor vertaling is aangekocht³, voor toneel en film is bewerkt, op je vijftigste meemaken dat elke aankomende leesgeneratie naar je boeken grijpt. En niet tevreden zijn. Jezelf miskend voelen. En ook daarover praten, hardop denkend in je stille werkkamer met de vele boekenruggen om je heen.

---

¹ Later opgenomen in Lode Ramaekers' artikel 'Een avondje met Ward Ruyslinck', in: Het Belang van Limburg, 3 november 1979. Wellicht stuurde Ruyslinck zijn mijmeringen naar Lode Ramaekers, omdat hij – ruim vier jaar daarvoor – boven zijn interview de kop had gegeven:

'WARD RUYSLINCK: ONDANKS DE POPULARITEIT BLIJF JE EENZAAM EN GEÏSOLEERD'.

(In: *Het Belang van Limburg*, zaterdag 8 en zondag 9 maart 1975.)

² Het jaar ervoor was zijn vader, die acht jaar bij hem had ingewoond, overleden. Hij had de geestelijke aftakeling van zijn oude vader – die na zijn 80ste jaar volledig de weg kwijtraakte – verschrikkelijk gevonden. In zijn brievenboek *IJlings naar nergens* schreef hij: 'Zijn geheugen verschrompelde, zijn woordenschat verpuinde en de tekenen van seniele dementie werden van maand tot maand duidelijker.' Besefte hij dat ook hem dat stond te wachten?

³ De Franse uitgever Morel met de vertaalrechten van werk van Ward Ruyslinck is in 1981 failliet gegaan, waarbij de vertaalrechten in de failliete boedel terecht kwamen.